

Стан, проблеми і організація процесу фізичного виховання студентів в освітньому просторі не фізкультурного ВНЗ

С.Г. Собко, к.пед.н., доцент кафедри фізичного виховання і оздоровчої фізичної культури, Кіровоградський державний педагогічний університет імені В. Винниченка

Актуальність. Фізична культура на сьогоднішній день є соціальним феноменом, здатним перетворити соціальну реальність і особистість, що зумовлює перегляд не тільки цілей фізичного виховання, але й вдосконалення організації цього процесу [5].

Забезпечення виховних, освітніх і оздоровчих потреб студентської молоді, їх адаптації до соціальних змін і залучення до культурних цінностей повинно здійснюватись на основі свободи вибору видів, форм діяльності, засвоєння нових соціальних ролей і створення необхідних умов для всебічного розвитку особистості.

Мета роботи полягає в обґрунтуванні особливостей і закономірностей основних пріоритетів ефективного функціонування навчального процесу з фізичного виховання в умовах нефізкультурного ВНЗ.

Відповідно мети були поставлені наступні завдання:

- 1) конкретизувати функцію фізичного виховання в системі освіти;
- 2) проаналізувати сучасний стан вузівської дисципліни “Фізичне виховання”;
- 3) підготувати пропозиції по покращенню організації процесу фізичного виховання студентів в освітньому просторі нефізкультурного ВНЗ.

Результати роботи.

1. В сучасних умовах і в майбутньому від випускників вузу вимагається відмінне здоров'я (психічне, фізичне, соціальне і духовне), високий рівень працездатності, загальної і спеціальної професійно-прикладної фізичної підготовленості, мотиваційної орієнтації на саморозвиток і рухове самовдосконалення [3].

2. Проаналізувавши підходи щодо перспектив розвитку фізичного виховання студентів й проблем, що передують цьому процесу [1, 2], ми вирішили зупинитися на найголовніших, на наш погляд, висвітлених В.В. Приходьком.

По-перше, штучно утримується застаріла практика вузівського фізичного виховання, що не формує запит, суттєво гальмує проведення і використання результатів, важливих наукових досягнень по принципово новим і важливим аспектам фізичного виховання студентів. Наприклад, це теми становлення студентів як суб'єктів діяльності збереження власного здоров'я; розробки нових систем оцінки успішності, що враховують не лише моторну, але і освітні компоненти фізичного виховання; оцінки результативності діяльності викладачів фізичного виховання в процесі індивідуально-орієнтованих занять зі студентами тощо.

По-друге, фізичне виховання не орієнтоване на формування компетенцій, важливих для самостійного управління випускниками станом свого здоров'я в різних ситуаціях їх життєдіяльності (зміна професії, умови напруженого робочого дня та тижня, високі пікові психоемоційні навантаження тощо). Побудоване за аналогією зі шкільним, і цілком спрямоване на розвиток фізичних якостей й формування заздалегідь передбачених рухових якостей і навичок, фізичне виховання студентів випадає із загального контексту діяльності вищої школи.

По-третє, випускники вузів протягом двох-трьох років втрачають рівень розвитку основних фізичних якостей, що утримувався в ході занять з фізичного виховання під час навчання. Отже, заняття від дитячого садка до вузу включно несуть свій розвиваючий і оздоровчий ефект тільки в період перебування молодих людей в цих освітніх закладах.

По-четверте, в цьому контексті втрачається, а не укріплюється, авторитет вузівської дисципліни “Фізичне виховання”, відповідних кафедр і викладачів.

По-п’яте, фізичному вихованню не знаходиться очевидного й зрозумілого місця в системі заходів по формуванню конкурентоспроможних випускників вищої школи.

3. На нашу думку, дієвим способом покращення організації процесу фізичного виховання в умовах нефізкультурного ВНЗ є створення і реалізація програми “Розвиток фізичної культури і спорту у ВНЗ” на певний період. Однією із основних особливостей цієї програми є безперервна адаптація до потреб студентства, і в разі необхідності, її оперативна корекція. Це завдання повинен вирішувати постійний моніторинг задоволеності студентської молоді діями керівництва ВНЗ і профільної кафедри в області фізичної культури, а також показник ступеня залучення студентів, професорсько-викладацького складу й допоміжного персоналу до фізичної активності.

Висновки.

1. Дієве фізичне виховання сьогодення повинне бути гарантом залучення студентів до здорового і оздоровчого способу життя. Ефективним способом вирішення цієї проблеми є явище інтеріоризації (перехід із зовнішнього у внутрішнє [4]).

2. Адекватне вирішення сучасних проблем фізичного виховання у ВНЗ вимагає модернізації системи управління цими процесами і, перш за все, на рівні вузу, з урахуванням специфіки навчання й матеріально-технічної бази.

3. Ефективним з нашої точки зору, буде крок щодо створення і реалізації програми “Розвиток фізичної культури і спорту у ВНЗ” на певний період.

Література:

1. Приходько В.В. Проблемы физкультурного образования студентов гуманитарных и технических вузов / В.В. Приходько. // Теория и практика физической культуры. – 1991. - № 4. – С. 35 – 36.

2. Приходько В.В. Ретроспектива физического воспитания студентов и перспектива его развития / В.В. Приходько. // Теория і практика фізичного виховання. Науково-методичний журнал: Спеціальний випуск за матеріалами міжнародної науково-практичної конференції “Здоров'я і освіта: проблеми та перспективи”. – Донецьк, ДонНУ. – 2008. - № 1. – С. 101 – 107.

3. Раевский Р.Т. Совершенствование двигательной активности студенческой молодежи в XXI веке: стратегия, проблемы и пути их решения / Р.Т. Раевский, С.М. Канишевский, А.Г. Рыбковский. // Теория і практика фізичного виховання. Науково-методичний журнал: Спеціальний випуск за матеріалами міжнародної науково-практичної конференції “Здоров'я і освіта: проблеми та перспективи”. – Донецьк, ДонНУ. – 2008. - № 1. – С. 94 – 100.

4. Соціолого-педагогічний словник / За ред. В.В. Радула. – К.: “ЕксОб”, 2004. – С. 97.

5. Столов И.И. Спортивный резерв: состояние, проблемы, пути решения (организационный компонент) [Текст]: монография / И.И. Столов. – М.: Изд-во “Советский спорт”, 2008. – 132 с.